

U 13/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 och (EU) 2024/1760 vad gäller vissa krav avseende företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (COM(2025) 81 final) och Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2023/956 vad gäller förenkling och förstärkning av mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (COM(2025) 87 final)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens förslag av den 26 februari 2025 och en promemoria om dem.

Helsingfors den 24 april 2025

Arbetsminister Arto Satonen

Regeringssekreterare Sami Teräväinen

24.4.2025

**KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
DIREKTIV OM ÄNDRING AV DIREKTIVEN 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464
OCH (EU) 2024/1760 VAD GÄLLER VISSA KRAV AVSEENDE FÖRETAGENS
HÅLLBARHETSRAPPORTERING OCH TILLBÖRLIG AKTSAMHET FÖR FÖRETAG
I FRÅGA OM HÅLLBARHET OCH EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FÖRORDNING OM ÄNDRING AV FÖRORDNING (EU) 2023/956 VAD GÄLLER
FÖRENKLING OCH FÖRSTÄRKNING AV MEKANISMEN FÖR
KOLDIOXIDJUSTERING VID GRÄNSEN**

1 Bakgrund

Kommissionen framhäver i sitt meddelande "EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030" (COM(2023)168 final) vikten av ett regelverk som säkerställer att målen uppnås till så låga kostnader som möjligt. Därför har kommissionen förbundit sig till att rationalisera och förenkla rapporteringskraven i EU-lagstiftningen. Likaså fäste Mario Draghis rapport kom konkurrenskraften från den 9 september 2024 uppmärksamhet vid att de nuvarande bestämmelserna belastar i synnerhet små och medelstora företag oproportionerligt mycket.

I Budapestförklaringen av EU:s stats- och regeringschefer (11/2024) ombads kommissionen att lägga fram förslag för att förenkla regleringen. Som ett svar på detta är ambitionen i kommissionens arbetsprogram för 2025 att de administrativa bördorna allmänt ska minska med 25 procent och för små och medelstora företag med 35 procent innan kommissionens mandatperiod går ut 2029. Förslaget är det första i en rad lagstiftningsförslag som siktar till att minska regleringen.

För att minska företagens administrativa börda offentliggjorde kommissionen den 26 februari 2025 följande tre förslag (*Omnibus I-förslagen*):

- sitt förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 och (EU) 2024/1760 vad gäller vissa krav avseende företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (COM(2025) 81 final). I förslaget ingår ett separat förslag till direktiv i anslutning till dessa rättsakter, det så kallade stop-the-clock-direktivet, om senareläggning av tillämpningen (COM(2025) 80 final),
- sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2023/956 vad gäller förenkling och förstärkning av mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (COM(2025) 87 final).

Till följd av en brådskande tidsplan för behandlingen har det utarbetats en separat E-skrivelse om det så kallade stop-the-clock-direktivförslaget (E 22/2025 rd). Stora utskottet uttryckte den 11 april 2025 samma ståndpunkt i ärendet som statsrådet. Det har också utan dröjsmål skickats ut en U-skrivelse med samma innehåll i enlighet med 96 § i grundlagen (U 10/2025 rd).

2 Förslagets syfte

Förslagen till direktiv och förordningar syftar till att

- göra hållbarhetsrapporteringen mer tillgänglig och effektiv
- förenkla skyldigheten till tillbörlig aktsamhet i företagsansvarsdirektivet till stöd för ansvarsfull affärspraxis
- förenkla och effektivisera koldioxidjusteringsmekanismen

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Förslagen avseende hållbarhetsrapporteringsdirektivet

Med kommissionens förslag (COM(2025) 81 final) ändras hållbarhetsrapporteringsdirektivet (nedan även CSRD) på följande sätt:

3.1.1 Begränsning av skyldigheten till hållbarhetsrapportering

I gällande CSRD föreskrivs följande stegvisa implementering av hållbarhetsrapporteringen:

Stegvis implementering	Rapporteringsskyldiga	Rapporteringens tidsplan
"Första vågen"	i) Sådana börsnoterade storföretag och andra betydande sammanslutningar av allmänt intresse i storföretagskategorin (dvs. finansiella institut och försäkringsbolag) som har över 500 anställda.¹ ii) Koncerner till de ovan nämnda juridiska personerna om dessa koncerner uppfyller kriterierna i punkt i) det vill säga de är storkoncerner – då ska inte en separat hållbarhetsrapport upprättas om den juridiska personen i fråga.	• Hållbarhetsrapporten ska första gången upprättas för den räkenskapsperiod som inleddes den 1 januari 2024 – rapporten ska offentliggöras 2025.
"Andra vågen"	• Andra än de ovan avsedda storföretagen och storkoncernerna.	• Hållbarhetsrapporten ska första gången upprättas för den räkenskapsperiod som inleddes den 1 januari 2025 – rapporten ska offentliggöras 2026.

¹ Som storföretag betraktas företag för vilka minst två av följande kriterier uppfylls under de två senast avslutade räkenskapsperioderna: anställda >250 personer, omsättning >50 miljoner euro, och balansomslutning >25 miljoner euro.

”Tredje vågen”	i) Småföretag² (exkl. mikroföretag) och medelstora³ börsnoterade⁴ företag. ii) Små och medelstora börsnoterade företags koncerner om de uppfyller kriterierna i i) punkten, det vill säga de är småkoncerner – då ska ingen hållbarhetsrapport upprättas separat om småföretaget eller det medelstora företaget.	• Hållbarhetsrapporten ska första gången upprättas för den räkenskapsperiod som inleddes den 1 januari 2026 – rapporten ska offentliggöras 2027. • Dessa kan dock efter eget övervägande skjuta upp tidpunkten för när rapporteringsskyldigheten inleds med två år.
”Fjärde vågen”	• Företag utanför EES-området om deras omsättning från EES-området under den senast avslutade och den föregående räkenskapsperioden var > 150 miljoner euro och de i EES-området har i) ett dotterbolag, som uppfyller kriterierna för storföretag, eller ii) en filial med en omsättning på > 40 miljoner euro under den senast avslutade räkenskapsperioden.	• Hållbarhetsrapporten ska första gången upprättas för den räkenskapsperiod som inleddes den 1 januari 2026 – rapporten ska offentliggöras 2027.

Kommissionen föreslås att gruppen av företag som är skyldiga att rapportera hållbarhet begränsas. Enligt kommissionens förslag ska rapporteringsskyldigheten gälla endast sådana företag och koncerner med fler än 1 000 anställda och (i) en omsättning på över 50 miljoner euro eller (ii) en balansomslutning över 25 miljoner euro under de två senast avslutade räkenskapsperioderna. Dessa kriterier för omsättning och balansomslutning överensstämmer med definitionen av storföretag i det gällande redovisningsdirektivet, men kriteriet för antalet anställda höjs fyrdubbelt jämfört med nuläget. I och med förslaget har det heller ingen betydelse om företaget är börsnoterat eller inte. Sålunda är börsnoterade små och medelstora företag i ”tredje vågen” inte längre skyldiga att lämna en hållbarhetsrapport.

3.1.2 Förenkling av rapporteringskraven enligt ESRS-standarderna

² Som småföretag betraktas företag för vilka minst två av följande kriterier uppfylls under de två senast avslutade räkenskapsperioderna: anställda >50 personer, omsättning >15 miljoner euro, och balansomslutning >7,5 miljoner euro.

³ Som medelstora betraktas företag som inte är mikroföretag eller småföretag, och som överskrider högst ett av de gränsvärden som definierar storföretag både under den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden.

⁴ Med börsnotering avses en reglerad marknadsplats, och som en sådan verkar i Finland Nasdaq Helsinki Oy (Helsingforsbörsen). Samtidigt är First North Helsinki som förvaltas av Helsingforsbörsen en så kallad multilateral handelsplats (Multilateral Trading Facility, MTF) – som alltså inte är en reglerad marknad. Också små aktiebolag eller andelslag vars aktie eller värdepapper i eget kapital eller obligationslån är föremål för handel på Helsingforsbörsen är skyldiga att lämna en hållbarhetsrapport.

I redovisningsdirektivet (2013/34/EU) – sådant det lyder ändrat genom hållbarhetsrapporteringsdirektivet – åläggs företagen en dubbelriktad skyldighet att rapportera om väsentliga ESG-faktorer, det vill säga hållbarhetsfaktorer, som avser miljön (eng. environment – E), mänskliga rättigheter och sociala aspekter (eng. social – S) samt företagsstyrning (eng. governance – G). Rapporteringskraven gäller de uppgifter som behövs för att kunna förstå dels företags inverkan på hållbarhetsfaktorerna, dels hållbarhetsfaktorernas inverkan på företags utveckling, resultat och ställning.

Hållbarhetsuppgifterna ska rapporteras i enlighet med de europeiska standarderna för hållbarhetsrapportering (*ESRS-standarderna*) som kommissionen antar med delegerade akter enligt hållbarhetsrapporteringsdirektivet. I ESRS-standarderna preciseras innehållet i hållbarhetsinformationen och vid behov den struktur som ska följas i rapporteringen.

Kommissionen antog den 31 juli 2023 de första ESRS-standarderna som är allmänna, det vill säga sektorneutrala. De ska följas i hållbarhetsrapporteringen oavsett inom vilken sektor den rapporteringsskyldige bedriver företagsverksamhet. Skyldigheten att rapportera vissa tematiska ESRS-uppgifter beror på resultatet av företags väsentlighetsbedömning.

Enligt motiveringarna till kommissionens ändringsförslag är syftet att förenkla och förtydliga de nuvarande standarderna för att minska den administrativa bördan. Ändringsförslaget innehåller dock inte information om det mer specifika innehållet i genomförandet.

Gällande CSRD förpliktar kommissionen att utöver de allmänna standarderna även upprätta sektorsspecifika ESRS-standarder för rapporteringen om i synnerhet de frågor som är specifika för företags sektor. Kommissionen föreslår nu att man slopar de sektorsspecifika ESRS-standarderna.

3.1.3 Begränsning av små och medelstora företags informationsskyldighet

Som det beskrivs i avsnitt 3.1.1 hör börsnoterade små och medelstora företag inte längre till de hållbarhetsrapporteringskyldiga. Kommissionen föreslår också en bestämmelse som begränsar små och medelstora företags – både börsnoterade och icke börsnoterade – informationsskyldighet gentemot banker och andra aktörer på finansmarknaden liksom även företag som rapporterar hållbarhet. Man får inte längre förutsätta andra uppgifter av små och medelstora företag än sådana som det föreskrivs om i den frivilliga rapporteringsstandarden gällande dem. Informationsskyldigheten är därigenom avsevärt snävare än i de egentliga ESRS-standarderna.

3.1.4 Förslag avseende taxonomin

Ändringen i redovisningsdirektivets artiklar 19 a och 29 a medför ändringar i nuläget även för så kallade sammanslutningar av betydelse för det allmänna intresset. Tidigare har finansinstitut, börsbolag och försäkringsbolag ansetts vara sådana. Framöver kommer sådana aktörer inte att beaktas separat i tillämpningsområdet.

Det föreslås nya artiklar 19 b och 29 aa i redovisningsdirektivet där det föreskrivs om frivillig taxonomirapportering för företag som har över 1 000 anställda, men med en omsättning under 450 miljoner euro. Artiklarna är sinsemellan likadana. Utöver rapporteringen enligt taxonomiförordningen ((EU) 2020/852) kan de ovan avsedda icke finansiella företagen rapportera om verksamhet som delvis överensstämmer med taxonomin för omsättningens och kapitalutgifternas del. Med verksamhet som delvis överensstämmer med taxonomin avses i förslaget att en funktion i företaget inte uppfyller alla de kriterier i taxonomin som angetts för

funktionen i fråga när det kommer till betydande främjande av miljömålet eller kriterierna för ej betydande skada i fråga om andra miljömål. På detta sätt vill man sporra företag att framhålla sina framsteg inom hållbarhetsmålen och att vidta övergångsåtgärder. Den viktigaste ändringen i tillämpningsområdet för taxonomiförordningen hänför sig dock till ändringen i redovisningsdirektivets artiklar 19 a och 29 a eftersom det i artikel 8 i taxonomiförordningen om bolagsspecifik taxonomirapportering hänvisas till artiklarna i fråga. Därigenom påverkar ändringen av tillämpningsområdet direkt taxonomiförordningens tillämpningsområde.

Ändringar i delegerade akter till taxonomin

I samband med Omnibus I-paketet publicerade kommissionen ett utkast till delegerad förordning som avsåg ändring av delegerade förordningar till taxonomiförordningen. Detta utkast innehåller ändringar i den delegerade förordningen ((EU) 2021/2178) som preciserar bolagsspecifik rapportering enligt artikel 8 i taxonomiförordningen, samt en ändring av de kriterier för ingen betydande skada (de s.k. DNSH-kriterierna) som gäller kemikalier i den delegerade förordningen om klimat ((EU) 2021/2139) och den delegerade förordningen om miljö ((EU) 2023/2486). I övrigt föreslås inga ändringar i den delegerade förordningen om klimat respektive miljö. Syftet med utkastet är att förenhetliga den bolagsspecifika rapporteringen med Omnibus I-paketet, varför ändringarna i huvudsak gäller den delegerade förordningen om bolagsspecifik rapportering.

3.2 Förslagen avseende företagsansvarsdirektivet

Genom kommissionens förslag (COM(2025) 81 final) ändras direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, *nedan företagsansvarsdirektivet*, på följande sätt:

3.2.1 Ändring av harmoniseringsnivån (artikel 4)

Med de föreslagna ändringarna utvidgas bestämmelserna om harmoniseringens maximala nivå för att ge en bredare täckning av kärnbestämmelserna avseende skyldigheten till tillbörlig aktsamhet. Bestämmelserna om maximal harmonisering gäller tillämpningen av skyldigheten på koncernnivå (artikel 6), identifiering av effekter (artikel 8), förebyggande av negativa effekter (artikel 10.1–10.5 och artikel 11.1–11.6) och underrättelsemekanismen (artikel 14).

3.2.2 Identifiering av negativa effekter (artikel 8)

För identifieringen av negativa effekter ska det göras en ingående bedömning av företagets egen verksamhet, dess dotterbolags verksamhet och, när det gäller företagets egna verksamhetskedjor, dess direkta affärspartners verksamhet inom de områden där negativa effekter mest sannolikt kan uppträda och bli allvarigast. Den centrala skillnaden jämfört med det gällande direktivet är att förslaget begränsar den ingående bedömningen av negativa effekter till i princip endast företagets direkta affärspartner.

Om ett företag har trovärdig information som tyder på att negativa effekter har uppstått eller kan uppstå i en indirekt affärspartners verksamhet ska det göra en ingående bedömning. Företaget ska genomföra en sådan bedömning när den indirekta karaktären av affärsrelationen till partnern beror på artificiella arrangemang som inte motsvarar den ekonomiska verkligheten och som tyder på att bestämmelser kringgås.

Oavsett om trovärdig information om indirekta affärspartner finns tillgänglig eller inte, ska företaget begära åtaganden av en direkt affärspartner om att denne säkerställer efterlevnaden av företagets uppförandekod genom att fastställa motsvarande åtaganden för sina affärspartner.

När värdekedjan kartläggs för identifiering av negativa effekter ska stora företag som omfattas av direktivets tillämpningsområde begränsa den information de begär av sina affärspartner, som är små och medelstora företag och midcap-företag (under 500 anställda) till de uppgifter som avses i en frivillig hållbarhetsrapporteringsstandard (VSME-standard) enligt artikel 29 a i hållbarhetsrapporteringsdirektivet. Undantag utgör situationer där det finns tecken på sannolika negativa effekter eller när standarden inte täcker relevanta negativa effekter eller när ytterligare information inte rimligen kan fås på annat sätt.

3.2.3 Slopandet av kravet på att affärsrelationen ska avslutas (artikel 10.6 och artikel 11.7)

Med de föreslagna ändringarna frångås skyldigheten enligt direktivet att avsluta affärsrelationen som en sista utväg efter att alla andra åtgärder för tillbörlig aktsamhet har utnyttjats och misslyckats och om effekterna är allvarliga.

3.2.4 Förenkling av definitionen av berörda parter (artikel 3.1 n) och begränsning av skyldigheten att höra dem (artikel 13)

I förslaget ändras definitionen av berörda parter genom att begränsa den till anställda, deras företrädare samt personer och sammanslutningar vars rättigheter eller intressen företagets, dess dotterbolags eller affärspartners produkter, tjänster eller verksamhet direkt påverkar eller kan påverka. Dessutom görs det en ändring enligt vilken företagen ska ta kontakt med ”relevanta” berörda parter endast i angivna faser av processen för tillbörlig aktsamhet. Vidare slopas skyldigheten att höra berörda parter vid beslut om att avbryta en affärsrelation och när kvalitativa och kvantitativa indikatorer för effektiv uppföljning av åtgärderna för tillbörlig aktsamhet utvecklas.

3.2.5 Mindre frekvent bedömning av åtgärdernas effektivitet och uppdatering av politiken för tillbörlig aktsamhet (artikel 15)

I förslaget ändras skyldigheten att övervaka åtgärderna så att bedömningarna ska göras utan oskälig fördröjning när det sker en betydande förändring, men minst vart femte år och alltid om det finns motiverad grund att tro att åtgärderna inte längre är tillräckliga eller effektiva eller nya risker kan orsakas om de negativa effekterna i fråga uppstår. Enligt det gällande direktivet ska bedömningarna göras varje år.

3.2.6 Bekämpande av klimatförändringar (artikel 22)

Enligt förslaget ska en klimatplan fortfarande utarbetas, men skyldigheten att genomföra den har slopats. I enlighet med hållbarhetsrapporteringsdirektivet ska klimatplanen innehålla genomförandeåtgärder, vilket förenhetligar direktivens innehåll till denna del. Förslaget ändrar sålunda relationen mellan dessa direktiv.

3.2.7 Sanktioner (artikel 27.4)

I förslaget stryks den föreskrivna miniminivån på fem procent för påföljdsavgiftens maximala belopp. I stället föreskrivs det att medlemsstaterna inte får fastställa ett maximalt belopp som förhindrar tillsynsmyndigheterna att påföra sanktioner i enlighet med de principer som föreskrivs i direktivets artikel 27.1 och 27.2. Dessutom åläggs kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna utarbeta riktlinjer för hur böter fastställs.

3.2.8 Civilrättsligt ansvar (artikel 29)

I förslaget slopas de uttryckliga unionsomfattande bestämmelserna om skadeståndsansvar. I stället tillämpas bestämmelserna i internationell privaträtt. Enligt förslaget slopas i artikeln om civilrättsligt ansvar bestämmelsen om att befullmäktiga en organisation eller ett fackförbund att väcka skadeståndstalan samt bestämmelsen enligt vilken man i stället för en tredje stats lagstiftning om skadeståndstalan och civilprocess tvingande ska tillämpa medlemsstatens nationella bestämmelser om genomförandet av artikeln i direktivet.

3.2.9 Tidigareläggning av publiceringen av kommissionens riktlinjer (artikel 19.3)

Publiceringen av kommissionens riktlinjer tidigareläggs till flera delar med cirka sex månader och kommissionen publicerar bland annat sin vägledning om genomförandet av skyldigheten till tillbörlig aktsamhet redan i juli 2026.

3.2.10 Meningarna om översyn (artikel 36.1)

Meningen om översyn av finansiella företag stryks.

3.3 Förslagen avseende koldioxidjusteringsmekanismen

Bestämmelser om koldioxidjusteringsmekanismen (CBAM, Carbon Border Adjustment Mechanism) finns i EU:s förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (EU 2023/956). Mekanismen är ett nytt instrument i EU:s klimatpolitik med effekter på i synnerhet företags konkurrensförmåga och industripolitiken. Med mekanismen eftersträvas att priserna på EU:s importprodukter bättre än nu ska spegla deras utsläppsinnehåll, samt att sporra utländska tillverkare och importörer i EU-området att minska sina utsläpp. Med koldioxidjusteringsmekanismen fastställs en lika stor avgift för vissa produkter från länder utanför EU som den som tillämpas på motsvarande EU-tillverkade produkter till följd av genomförandet av EU:s utsläppshandel. Mekanismens centrala uppgift är att förebygga koldioxidläckage och därigenom att utsläppen flyttas till länder utanför EU.

Koldioxidjusteringsmekanismen införs inom vissa sektorer för att förebygga koldioxidläckage eftersom de internationella skillnaderna mellan klimatåtgärderna kvarstår, samtidigt som EU höjer ambitionen för sina egna klimatåtgärder. Mekanismen införs för närmare angivna produkter med anknytning till järn och stål, aluminium, cement, gödselmedel och väte samt importerad el. Koldioxidjusteringsmekanismen ersätter stegvis från 2026 den nuvarande gratis tilldelningen av utsläppsrätter i syfte att förebygga koldioxidläckage inom de sektor där mekanismen införs för de produkter som när de importeras till EU omfattas av mekanismens tillämpningsområde. Förordningen om mekanismen för koldioxidjustering, dess bakgrund, funktionsprinciper och effekter har behandlats i statsrådets skrivelser U 57/2021 rd, UK 4/2022 rd och UK 34/2022 rd.

Koldioxidjusteringsmekanismen är avsedd att utgöra en av EU:s tre nya egna medel. Kommissionens förslag om dessa behandlas som en samlad helhet vid förhandlingar om EU:s system för egna medel. Koldioxidjusteringsmekanismen som nytt eget medel inom EU har behandlats i skrivelserna U 22/2022 rd och UK 21/2023 rd.

Med kommissionens förslag (COM) 2025/87 final) om koldioxidjusteringsmekanismen (CBAM) ändras förordningen om den till begränsade delar. Ändringarna syftar till att förenkla och effektivisera genomförandet av förordningen.

I förslaget föreslår kommissionen inga ändringar i tidsplanen för stegvis införande av mekanismen enligt den ursprungliga förordningen och inte heller i dess tillämpningsområde

med undantag av ett begränsat ändringsförslag som förtydligar genomförandet. Däremot kommer kommissionen att under det tredje kvartalet 2025 lägga fram en täckande översynsrapport om koldioxidjusteringsmekanismen där man bedömer en utvidgning av mekanismen till nya sektorer inom utsläppshandelssystemet samt inkludering av nedströmsprodukter i regleringen. Dessutom bedömer man i det sammanhanget bland annat en inkludering av indirekta utsläpp i tillämpningsområdet och förhindrande av att mekanismen kringgås. Kommissionen kommer eventuellt att 2026 lämna ett förslag till en bearbetning av koldioxidjusteringsmekanismen utifrån dessa utredningar.

De centrala ändringsförslagen i förslaget anknyter till det gränsvärde för CBAM-import som tillämpas när CBAM-skyldigheten vid import fastställs samt vid ordnandet av försäljning och återköp av CBAM-certifikat och starttidpunkt. Likaså innehåller förslaget ändringar i beräkningen av utsläpp som tillämpas på import från tredjeländer samt beaktandet av utsläppsavgifter som betalats i tredjeländer inom ramen för mekanismen. Dessutom innehåller förslaget ändringar i beräkningen av inbäddade utsläpp och ordnandet av förvaltningen i synnerhet när det gäller tillståndsprocessen för CBAM-import.

3.3.1 Ändring av tröskelvärde för CBAM-import

I förslaget införs ett nytt kumulativt tröskelvärde baserat på den importerade massan vilket skulle vara 50 ton om året per importör. Det nya tröskelvärde ersätter det nuvarande försändelsespecifika tröskelvärde på 150 euro för järn och stål, aluminium, cement och gödselmedel. När importen av CBAM-varor underskrider detta tröskelvärde anses importen inte omfattas av CBAM-skyldigheten. I och med att det nya tröskelvärde införs befrias CBAM-importörer som importerar små partier, huvudsakligen små och medelstora företag och privatpersoner, från CBAM-skyldigheterna. Tröskelvärde tillämpas inte på importerad el och väte där importen omfattas av CBAM-skyldigheterna utan något specifikt tröskelvärde. Kommissionen ser årligen över hur stor del av CBAM-importens utsläpp tröskelvärde täcker och om det påverkar företags försök att kringgå tröskelvärde. Kommissionen får vid behov ändra tröskelvärde genom en delegerad akt.

Som följd av att tröskelvärde ändras minskar företagens administrativa börda. Basfakta för att fastställa tröskeln fås fortsättningsvis helt och hållet från importörernas tulldeklarationer. Ändringen förhindrar också att mekanismen kringgås eftersom den eliminerar incitamentet att dela upp försändelserna på konstlad väg för att undvika CBAM-skyldigheterna och den ökar dessutom myndigheternas befogenheter att ingripa när gränsen på 50 ton per aktör kringgås med olika företagsarrangemang.

Enligt förslaget övervakar kommissionen och de behöriga nationella myndigheterna tillsammans hur den kumulativa gränsen för import uppnås. Förslaget lämnar det öppet vilken aktör som i sista hand ansvarar för att övervaka hur gränsen uppnås, eftersom samma importör kan importera varor till olika EU-länder.

3.3.2 Kalkylerade standardvärden för priset på kol betalat utanför EU och beräkning av inbäddade utsläpp

En effektiv prissättning på koldioxidutsläpp dämpar växthusgasutsläppen genom att påföra utsläppen en avgift och sporra till att minska utsläppen. Enligt förslaget ska det förenklas hur den sänkning av CBAM-avgiften som beviljas utifrån utsläppsavgifter som har betalats utanför EU beräknas. Enligt CBAM-förordningen kan en importör begära en sänkning av CBAM-avgiften utifrån den faktiskt betalda utsläppsavgiften i ursprungslandet. Förslaget tillför från och med 2027 som ett alternativ till den faktiskt betalda utsläppsavgiften en kalkylerad

utsläppsavgift där beloppet fastställs enligt av kommissionen fastställda kalkylerade standardvärden som beskriver priset på kol utanför EU. De kalkylerade standardvärdena baserar sig på bästa tillgängliga information och uppgifter från länder utanför EU. Dessutom blir det enligt förslaget tillåtet att ansöka om sänkning av CBAM-avgiften förutom i ursprungslandet även utifrån det pris på kol som betalats i ett annat land utanför EU. Enligt kommissionen behövs dessa ändringar eftersom CBAM-importörerna har haft svårigheter att för importerade produkter rapportera uppgifter om faktiskt betalda utsläppsavgifter i länder utanför EU utan vilka det enligt förordningen inte är möjligt att ansöka om en sänkning.

Enligt förslaget tar kommissionen inte med i genomförandebestämmelserna om beräkning av utsläppsinnehåll under vilka förutsättningar man anser att faktiska utsläpp inte kan bestämmas korrekt.

Likasa ändrar man i förslaget sättet för hur de standardvärden som beskriver inbäddade utsläpp bestäms när tillförlitliga uppgifter om exportlandet inte kan tillämpas. Enligt den gällande CBAM-förordningen baserar sig standardvärdena på den genomsnittliga utsläppsintensiteten för en viss andel anläggningar inom EU:s utsläppshandelssystem som har sämst prestanda för den typen av varor (enligt CBAM-förordningen kommer anläggningarnas andel att anges i de genomförandebestämmelser som utfärdas senare). Enligt förordningen kommer man att frånga användningen av uppgifter från anläggningar som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem och övergår till att använda data från de tio mest utsläppsintensiva exportländerna utanför EU för vilka tillförlitliga uppgifter finns tillgängliga. Enligt kommissionen stöder förändringen koldioxidjusteringsmekanismens miljömål eftersom de standardvärden som beskriver inbäddade utsläpp blir högre, varvid även de ekonomiska incitamenten att rapportera de faktiska inbäddade utsläppen blir starkare.

Genom förordningen förenklas likasa vissa regler för att beräkna inbäddade utsläpp. Enligt förslaget exkluderas vissa efterbehandlingsprocesser för stål och aluminium ur utsläppsberäkningen. Enligt kommissionen har dessa processer endast en marginell inverkan på produktionens totala utsläpp. Kommissionen motiverar ändringen med att utsläppen från sådana processer inte heller omfattas av EU:s utsläppshandel och att koldioxidjusteringsmekanismen även i detta hänseende ska spegla utsläppshandelns beräkningsregler. Dessutom föreslår kommissionen att utsläppen från produktionsinsatser (prekursorer) för CBAM-produkter producerade inom EU inte längre behöver uppges för beräkningen av CBAM-produktens utsläpp. Ändringen bidrar till att minska den administrativa bördan, men påverkar inte mekanismens utsläppstäckning.

I förslaget förtydligas att kravet på att anlita en ackrediterad kontrollör framöver endast gäller rapporteringen av faktiska utsläpp. Enligt den gällande CBAM-förordningen ska en godkänd CBAM-deklarant säkerställa att de inbäddade totalutsläppen från CBAM-importen verifieras av en ackrediterad kontrollör. Förordningen tar alltså inte ställning till om det finns en skillnad i verifieringsskyldigheten om en godkänd CBAM-deklarant rapporterar de faktiska utsläppen eller utsläpp enligt standardvärden. Enligt förslaget krävs det alltså inte att en ackrediterad kontrollör anlitas när en godkänd deklarant rapporterar utsläppen enligt standardvärden.

3.3.3 Försäljning och återköp av CBAM-certifikat

Enligt CBAM-förordningen ska en importör skaffa avgiftsbelagda CBAM-certifikat enligt ett utsläppsinnehåll motsvarande importen. Certifikaten köps hos kommissionens gemensamma centrala plattform och registreras automatiskt på ett CBAM-konto som kommissionen inrättar för varje godkänd CBAM-deklarant. Den första möjliga tidpunkten för att sälja och återköpa CBAM-certifikat skjuts fram från början av januari 2026 till början av februari 2027. Fastän

tidpunkten för när försäljningen av CBAM-certifikat inleds fördröjs, föreslås inga ändringar i skyldigheten att skaffa CBAM-certifikat och därmed i mekanismens ambitionsnivå. För att täcka utsläppen från importen 2026 åläggs importörerna att från och med den 1 februari 2027 köpa CBAM-certifikat till ett pris som motsvarar det genomsnittliga priset på EU:s utsläppsrätter det kvartal då importen 2026 skedde. För import från och med 2027 gäller för köp av CBAM-certifikat veckopriset för EU-utsläppsrätter enligt inköpstidpunkten på det sätt som den ursprungliga förordningen föreskriver.

I förslaget ändras även skyldigheten att se till att det på importörens CBAM-registerkonto under importåret finns åtminstone ett visst antal CBAM-certifikat med vilka importens utsläpp täcks när importåret avslutas i samband med att certifikaten överlämnas. Ändringsförslaget är att detta minimiantal som beräknas kvartalsvis sänks från 80 procent till 50 procent av utsläppen från den kumulativa importen vid utgången av varje kvartal under importåret. Dessutom utvidgas importörernas möjlighet att av myndigheten begära återköp av CBAM-certifikat. För närvarande kan en CBAM-skyldig be den behöriga myndigheten återköpa högst en tredjedel av det totala antal CBAM-certifikat som den godkända deklaranten köpt under det föregående kalenderåret. Enligt förslaget inkluderas i återköpsskyldigheten de kalenderårets certifikat som den godkända deklaranten har behövt för att fylla sin skyldighet att se till det på CBAM-kontot ska finnas 50 procent av utsläppen från den kumulativa importen vid utgången av varje kvartal.

3.3.4 Beviljande av status som godkänd CBAM-deklarant

I förslaget förenklas myndighetens CBAM-tillståndprocess i viss mån. Import av CBAM-produkter blir tillståndspliktig från den 1 januari 2026. Importören ska ansöka om tillstånd som godkänd CBAM-deklarant hos den behöriga nationella myndigheten. Enligt den gällande förordningen ska den behöriga myndigheten innan den beviljar status som CBAM-deklarant genomföra ett konsultationsförfarande om ansökan om godkännande där den frågar kommissionen och andra EU-staters behöriga nationella myndigheter om de har något att anmärka på, bland annat om den ansökande uppfyller kriterierna för att beviljas CBAM. Enligt förslaget ska konsultationsprocessen vara frivillig. Det förblir emellertid oklart i förslaget om konsultationen är frivillig endast när myndigheten ämnar bevilja ett jakande tillståndsbeslut eller också när det gäller nekande beslut. Också när det gäller att återkalla tillstånd är konsultationsprocessen framöver frivillig oavsett om det är den sökande själv som begär återkallandet eller om det är myndigheten som anser att tillståndet ska återkallas.

Enligt förslaget avser man inte att ändra kravet på garanti för en del importörer. Enligt CBAM-förordningen ska den behöriga myndigheten i processen för ansökan om CBAM-tillstånd kräva att en garanti ställs om sökanden inte varit etablerad under hela de båda räkenskapsår som föregick det år ansökan lämnades. Garantin behövs för att den sökande ska kunna påvisa sin ekonomiska och operativa beredskap att uppfylla sina skyldigheter enligt förordningen om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen. Garantibeloppet fastställs utifrån antalet CBAM-certifikat som anskaffas och gäller importen under det kalenderår när ansökan lämnas in och importen under påföljande kalenderår.

3.3.5 Tillämpningsområde

Enligt förslaget stryks icke-kalcinerade kaolinleror från tillämpningsområdet för koldioxidjusteringsmekanismen. Enligt kommissionen motiveras ändringen av att kalcinerade kaolinleror är produkter med risk för koldioxidläckage medan icke-kalcinerade kaolinleror inte är det. Enligt kommissionen kan kalcinerade kaolinleror i vissa fall användas för att ersätta klinker i cementproduktion, medan icke-kalcinerade kaolinleror är ett av de huvudsakliga

materialen i keramikindustrin. Keramiksektorn omfattas inte av koldioxidjusteringsmekanismen varför ändringen är motiverad även i detta perspektiv.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för förslaget om ändring av hållbarhetsrapporteringsdirektivet och företagsansvarsdirektivet (COM(2025) 81 final) är artikel 50.1 och artikel 50.2 g samt artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Artikel 50.1 gäller förverkligandet av etableringsfriheten på ett visst verksamhetsområde. Enligt artikel 50.2 g ska de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 54 andra stycket avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen samordnas i den utsträckning som det är nödvändigt, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom unionen. Enligt det senast nämnda stycket förstås med ”bolag” bolag enligt civil- eller handelslagstiftning, inbegripet kooperativa sammanslutningar samt andra offentligrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådana som inte drivs i vinstsyfte.

Bestämmelser om hur aktiebolag och sådana personbolag där den ansvarige bolagsmannen är ett aktiebolag ska upprätta och offentliggöra hållbarhetsrapporten finns på EU-nivå i redovisningsdirektivet 2013/34 som också har artikel 50.1 i EUF-fördraget som rättslig grund. För att EU:s bolagsrätt ska vara enhetlig och konsekvent ändras det nämnda direktivet genom detta förslag.

Artikel 114 i EUF-fördraget gäller åtgärder för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion och den syftar till tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning och säkerställande av en enhetlig och ickediskriminerande tillämpning i Europeiska unionen.

Förslagets (COM(2025) 87 final) rättsliga grund för koldioxidjusteringsmekanismen är artikel 192.1 (miljö) i EUF-fördraget. Enligt artiklarna 191 och 192.1 i EUF-fördraget genomförs med förordningsförslaget unionens mål inom miljöpolitiken bland annat om att bevara, skydda och förbättra miljön samt främja åtgärder för att lösa regionala eller globala miljöproblem, särskilt för att bekämpa klimatförändringarna.

Förslagen behandlas i ordinarie lagstiftningsförfarande där Europaparlamentet och rådet tillsammans antar akten. Rådet beslutar om antagandet med kvalificerad majoritet.

Statsrådet åsikt är att förslagets rättsliga grund måste anses vara adekvat.

Enligt kommissionen säkerställs jämbördiga verksamhetsförutsättningar för företag etablerade i de olika medlemsstaterna med de gemensamma bestämmelserna om *hållbarhetsrapportering* och säkerställandet av den. Betydande skillnader i kraven på hållbarhetsrapportering och säkerställandet av den medlemsstaterna emellan medför tilläggskostnader för företag med gränsöverskridande verksamhet, vilket påverkar den inre marknaden negativt. Medlemsstaterna kan inte ensamma ändra den gällande EU-lagstiftningen för att minska företagens börda.

Enligt kommissionen föreskrivs det i förslaget om en enkel och proportionerlig ram för hållbarhetsrapporteringen där företagen behandlas enligt storlek. På stora företag med över 1 000 anställda (dvs. företag som har över 1 000 anställda och en omsättning på över 50 miljoner eller en balansomslutning på över 25 miljoner euro) tillämpas obligatoriska rapporteringskrav. Företag utanför tillämpningsområdet (högst 1 000 anställda) kan använda sig av en frivillig proportionerlig standard, som skulle baseras på VSME-standard utvecklad av EFRAG, som

kommissionen antar som delegerad akt, och med vilken företag i slutänden av värdekedjan skyddas från alltför omfattande begäranden om information från stora företag som ingår i tillämpningsområdet.

Enligt kommissionen säkerställer man med *företagsansvarsdirektivet* jämlika verksamhetsförutsättningar i hela Europeiska unionen genom att förenhetliga bestämmelserna om företags tillbörliga aktsamhet i fråga om hållbarhet med beaktande av att medlemsstaterna har olika gällande bestämmelser om tillbörlig aktsamhet. Medlemsstaterna kan inte ensamma uppnå målet att förenkla och rationalisera bestämmelserna om kraven på tillbörlig aktsamhet och relaterade bestämmelser om offentligt och privat genomförande. Därför behövs åtgärder på EU-nivå.

Enligt kommissionen blir företagsansvarsdirektivet mer proportionerligt med de föreslagna ändringarna eftersom man med ändringarna försöker förenkla och rationalisera företagens skyldighet till tillbörlig aktsamhet utan att äventyra direktivets mål och EU:s hållbarhetsutveckling. Det politiska mål som förslaget grundar sig på är uttryckligen att ytterligare stärka proportionaliteten i direktivet för att dess mål ska kunna uppnås mer effektivt, med beaktande av anmärkningar från vissa intressentgrupper enligt vilka företagsansvarsdirektivet i nuläget har belastat företagen oskäligt.

Enligt kommissionen skapade förordningen om *koldioxidjusteringsmekanismen* enhetliga ramar som säkerställer motsvarighet mellan den prispolitik för kol som tillämpas på EU:s inre marknad och prissättningen på kol. Enligt kommissionen förbättrar de föreslagna förenklingarna ytterligare säkerheten i rapporteringskraven.

Förslaget begränsar sig till ändringar som behövs för att minska belastningen av att följa bestämmelserna och för att säkerställa att de följs. Kommissionen anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen eftersom det inte går utöver de krav som behövs för att uppnå målen i fördragen.

Utifrån förslagstexten anser statsrådet även att förslagen är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

5 Förslagens konsekvenser

5.1 Förslagen avseende hållbarhetsrapportering

5.1.1 Kommissionens konsekvensbedömning

I samband med sitt förslag till ett direktiv om hållbarhetsrapportering 2022 bedömde kommissionen att rapporteringsskyldigheten omfattar cirka 49 000 företag som står för cirka tre fjärdedelar av aktiebolagens hela omsättning i EU. Övergången till den nya rapporteringsmodellen i EU uppskattades initialt kosta 1,2 miljarder euro och fortlöpande på årsnivå 3,6 miljarder euro.

I samband med förslaget till ändring av CSRD-förordningen lägger kommissionen fram följande om kostnadsbesparingarna:

- Med de föreslagna ändringarna i CSRD och ESRS skulle de årliga besparingarna i totalkostnaderna vara cirka 4,4 miljarder euro. Här ingår även de årliga kostnadsbesparingarna från befrielsen från att rapportera taxonomidata som följer av att tillämpningsområdet för CSRD blir snävare (0,8 miljarder euro).

- I tillägg till de återkommande årliga besparingarna medför ändringsförslaget kostnadsbesparingar av engångstyp till följd av att företag som inte längre omfattas av tillämpningsområdet inte behöver inrätta rapporterings- och verifieringsförfaranden, dels cirka 1,6 miljarder euro för CSRD/ESRS-skyldigheternas del, dels 0,9 miljarder för taxonomiskyldigheternas del.

Kommissionen bedömer att de föreslagna ändringarna minskar antalet företag som omfattas av CSRD:s tillämpningsområde med cirka 80 procent.

5.1.2 Konsekvenser för Finland

Minskning av kretsen av hållbarhetsrapporteringsskyldiga – kostnader för företag

Enligt kommissionens uppskattning minskar de rapporteringsskyldiga till en femtedel av det antal som enligt gällande bestämmelser omfattas av CSRD. Förslaget har betydande inverkan också för Finlands del. Enligt det nuvarande kriterierna för storföretag, med personalgränsen 250 anställda, finns det totalt cirka 1 300 sådana företag.⁵ Av sådana företag med 1 000 anställda som avses i förslaget finns det cirka 130 i vårt land.⁶

I följande riktgivande tabell presenteras en uppskattning av de totala kostnadsbesparingarna om gränsvärdet för personal i definitionen av storföretag höjs till 1 000 anställda enligt kommissionens ändringsförslag, och storföretag med 251–999 anställda frivilligt avstår från eller inte börjar med rapportering.

<i>Nuläget</i>	<i>Kommissionens ändringsförslag</i>
• ”Första vågen”, det vill säga företag som rapporterar våren 2025, cirka 100 företag	• rapporteringsskyldiga storföretag våren 2027 (och därefter), cirka 130 företag
• ”Andra vågen”, det vill säga företag som rapporterar våren 2026, cirka 1 200 företag	
totalt 1 300 företag ⁷	totalt 130 företag

Skillnaden mellan dessa två situationer (dvs. 1 170 företag) beskriver sådana företag som omfattas av gällande CSRD, där antalet anställda är 251–999 och som frivilligt avstår från att eller inte börjar rapportera. Med detta som grund blir kostnadsbesparingen totalt cirka 350–585 miljoner euro.⁸

⁵ RP 76/2024 rd s. 8.

⁶ Siffran baserar sig enbart på personalantalet varför storföretagen enligt kommissionens ändringsförslag i verkligheten blir färre. Källa: Statistikcentralen, Företag enligt antal anställda 2023, uppdaterad 20.12.2024 (https://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset_sv.html#foretag-enligt-antal-anstallda).

⁷ RP 76/2024 rd s. 8.

⁸ Det vill säga 1 170 företag * 300 000 euro/företag och 1 170 företag * 500 000 euro/företag. I regeringens proposition 20/2023 (s. 18) bedömdes företagens kostnader för rapporteringen, baserade på

Den mest betydande av ändringarna i EU:s taxonomi för hållbar finansiering avser minskningen av tillämpningsområdet för hållbarhetsrapporteringsdirektivet, som direkt även ändrar tillämpningsområdet för taxonomiförordningen. Sålunda gäller konsekvenserna av hållbarhetsrapporteringsdirektivet till centrala delar även bedömningen av ändringarna i taxonomin.

Minskning av kretsen av hållbarhetsrapporteringskyldiga – konsekvenser för finansmarknaden

Den ESG-information som avses i hållbarhetsrapporteringsdirektivet utgör en central grund även för att kreditinstituten, försäkringsbolagen och övriga aktörer på finansmarknaden ska kunna uppfylla sina egna skyldigheter, som också härrör från hållbarhetsdirektivet och annan EU-reglering. För närvarande pågår ett nationellt genomförande av EU-lagstiftning som gäller kreditinstitut och försäkringsbolag. Enligt den ska dessa till exempel bedöma, analysera och hantera hållbarhetsrisker de utsätts för. Sålunda kan försämrade information om hållbarhetsuppgifter påverka riskbedömningen och därmed indirekt den finansiella stabiliteten.

Om skyldigheterna i finansbranschen kvarstår som de är, måste företagen om förslaget till direktiv träder i kraft som sådant skaffa informationen på andra vägar för att inte bryta mot EU-lagstiftning som gäller dem, där försummelser ofta sanktioneras. Således är det att vänta att behövliga uppgifter skaffas på ett sätt som medför kostnader för finansbranschen, men även för de företag som den finansierar eller försäkrar, det vill säga delvis för dem för vilka skyldigheten att rapportera föreslås slopas. Aktörer på finansmarknaden kan till exempel själva förutsätta i sina finansierings- och försäkringsvillkor att kundföretagen lämnar sådana uppgifter som de som aktörer på finansmarknaden behöver för att kunna uppfylla sina egna skyldigheter. Trots att det införs begränsningar för att fråga efter information hos små och medelstora företag, måste det anses att denna begränsning inte gäller uppgifter som följer av annan lagstiftning. Dessutom kan andra investerare, som inte berörs av lagstadgade skyldigheter, men annars är intresserade av risker och aspekter i fråga om ansvarstagandet och hållbarheten hos sina investeringsobjekt, ställa motsvarande finansieringsvillkor.

Företagens hållbarhetsuppgifter har ett kritiskt samband med genomförandet av målet i den europeiska gröna given och EU:s strategi för hållbar finansiering: att i allt större utsträckning styra kapitalflödena till hållbara objekt. Kommissionen lägger i sin motivering eller konsekvensbedömning inte fram hur man kan säkerställa att målet om hur kapitalflöden styrs uppfylls om aktörerna på finansmarknaden inte framöver får de uppgifter de behöver för att uppfylla sina egna skyldigheter, och den information som finns offentligt tillgänglig om företagens hållbarhet försämrats. Kommissionen har tidigare konstaterat att en verkningsfull styrning av privata investeringar med tanke på klimat- och miljömålen förutsätter en tillförlitlig och täckande rapportering (COM/2018/097 final). Det föreslagna kriteriet på 1 000 anställda höjer dock gränsen för skyldigheten avsevärt i förhållande till vad den var tidigare. Kommissionen har inte i fråga om ändringen av tillämpningsområdet bedömt alternativa sätt att

kommissionens data, bli följande: ”- - den genomsnittliga engångskostnaden för ett stort börsbolag till följd av införandet av de nya rapporteringsförfarandena kommer att uppgå till i genomsnitt 320 000 euro. Av denna summa uppskattas 146 000 euro gå åt till anskaffning av system och till övriga externa kostnader, medan den resterande delen utgörs av kostnader för det ökade interna personalbehovet och för behövlig utbildning och introduktion i ESG-frågor. - - orsakas stora börsbolag dessutom vid ibruktagandet av de nya systemen en compliance-engångskostnad på cirka 287 000 euro för säkerställande av att rapporteringskraven uppfylls.”

minska företagens börda, som till exempel att förtydliga rapporteringskraven, förenhetliga definitionerna, tillhandahålla riktlinjer samt se till att kraven är proportionerliga.

Dessutom kan den föreslagna avgränsningen av skyldigheten till taxonomirapportering till de allra största företagen försämbra taxonomins roll som ett instrument för finansbranschen för att styra kapitalflödena till ekonomisk verksamhet som är förenlig med EU:s klimat- och miljömål.

Förslaget innehåller en möjlighet för företagen att rapportera om verksamhet som delvis överensstämmer med taxonomin vilket kan sporra företag att utveckla sin hållbarhet och sin verksamhet i linje med taxonomikriterierna. Förslaget kan främja genomförandet av den så kallade övergångsfinansieringen som kan tänkas ha positiva effekter på klimatet och miljön. En rapportering av delvis överensstämmelse med taxonomin kan leda till negativa miljöeffekter, om den blir huvudregel vid anskaffning av hållbar finansiering och ett sätt att undvika till exempel tillämpningen av de för miljömålen väsentliga DNSH-kriterierna.

Konsekvenser för myndigheterna

Förslaget till direktiv medför inga tilläggskostnader eller andra konsekvenser för myndigheternas verksamhet.

5.2 Förslagen avseende företagsansvarsdirektivet

5.2.1 Kommissionens konsekvensbedömning

Kommissionen har inte gjort någon egentlig konsekvensbedömning av ändringsförslagen till företagsansvarsdirektivet, men som bilaga till förslagen finns kommissionens arbetsdokument (SWD(2025) 80) där konsekvenserna beskrivs. Förslaget ingår enligt kommissionens arbetsprogram i en större planerad lagstiftningshelhet där man försöker förenkla regleringen som gäller företag och minska den administrativa börda regleringen medför för företagen. Också kommissionens konsekvensbedömningar har tonvikten på dessa omständigheter. Ingen konsekvensbedömning av förslaget med avseende på miljön och de mänskliga rättigheterna har gjorts. Förslaget kan emellertid de facto försämbra möjligheterna att identifiera, förebygga och stoppa de negativa effekterna för miljön och de mänskliga rättigheterna.

Att skyldigheten till tillbörlig aktsamhet inriktas på direkta affärspartner bedöms avsevärt minska det materiella tillämpningsområdet och den eventuella bördan för de företag som omfattas av tillämpningsområdet samt konsekvenserna för affärspartner, i synnerhet små och medelstora företag och midcap-företag både i och utanför EU. Kommissionen uppmärksammar dock att många företag fortsättningsvis frivilligt vidtar tillbörlig aktsamhet bortom första ledet genom att följa FN:s och OECD:s frivilliga anvisningar. Även om man med förslaget minskar företagens administrativa börda är företagen också framöver skyldiga att respektera de mänskliga rättigheterna i sina värdekedjor när de har uppgifter om detta.

Förslaget om *att begränsa begärandet av information* förväntas minska konsekvenserna för små och medelstora företag när effekter identifieras, det vill säga minska de indirekta kostnaderna för ansvarskrav för affärspartner i värdekedjan.

Förslaget *att slopa skyldigheten att avsluta en affärsrelation* minskar företagens börda i de fall när en negativ skadlig effekt till slut försvinner eftersom avtalsförhållandet då kvarstår oförändrat och företaget inte behöver hitta alternativa leverantörer. Eftersom skyldigheten att avbryta affärsrelationen dock finns kvar, har företagen fortfarande ett avsevärt inflytande för att få till stånd de förbättringar som behövs.

Genom att förlänga intervallen för de två regelbundna översynerna och uppdateringarna från 1 år till 5 år kan man i teorin enligt kommissionen minska de relaterade genomsnittliga årliga kostnaderna (av vilka största delen uppkommer vart femte år) med så mycket som 80 procent. Förslaget minskar även den börda som orsakas affärspartner till företag som omfattas av tillämpningsområdet, oftast små och medelstora företag, som kan få omfattande begäranden om information i samband med övervakningen.

Ändringen av *påföljdernas maximibelopp* stärker enhetligheten i övervakningspraxis i hela EU, något som underlättar tillsynsmyndigheternas verksamhet och förtydligar företagens ställning. Förslaget ökar även rättssäkerheten för de företag som riskerar eventuella påföljdsavgifter.

Med ändringarna av *harmoniseringsnivån* vill man utöka de jämlika verksamhetsförutsättningarna i EU genom att säkerställa att företagen utsätts för mindre överreglering och att skillnaden mellan bestämmelserna i medlemsstaterna minskar.

Med de ändringar som gäller *berörda parter* minskar företagens börda, men samtidigt ser man att företagen kan gå miste om det värde som tillkommer av att berörda parter deltar. Hur mycket den totala bördan minskar av ändringen är därmed enligt kommissionen svårt att bedöma. De föreslagna ändringarna förhindrar inte heller i fortsättningen till exempel samråd med sådana civilsamhällsorganisationer som kan ha värdefull information om skadliga miljökonsekvenser.

Genom ändringarna av *bekämpandet av klimatförändringarna* förtydligas och förenhetligas lagstiftningen i fråga om det innehåll som ska rapporteras, och avskaffas skyldigheten att genomföra de planerliga åtgärderna för att bekämpa klimatförändringarna. I kommissionens arbetsdokument om konsekvenserna anges inte på vilket sätt skyldigheten att upprätta en plan utan att den behöver genomföras skulle minska företagens administrativa börda och inte heller vilka eventuella konsekvenser avskaffandet av skyldigheten att genomföra planen har för klimatet.

Förslaget att slopa *systemet med ett unionsomfattande civilrättsligt ansvar* gör att företagen då omfattas av de skadeståndssystem som tillämpas i medlemsstaterna. Det här minskar riskerna för företag i sådana nationella jurisdiktioner som i fråga om de villkor som tillämpas har mer begränsande ansvarssystem än företagsansvarsdirektivet förutsätter. En minskad totalrisk är emellertid kopplad till en eventuell ökning av ansvarsriskerna inom andra jurisdiktioner där omständigheterna för offret är mer gynnsamma (t.ex. strikt ansvar utan vållande). Förslaget att slopa befullmäktigandet av organisationer och fackförbund kan minska företagens börda eftersom rättshandlingar kan riktas mot dem av färre käre. Samtidigt kan även domstolsbehandlingarna spridas så att olika offer väcker åtal mot företag separat och inte via grupptalan. Det är sålunda svårt att bedöma vilken effekt den minskade belastningen har.

Ändringarna av företagsansvarsdirektivet förväntas ge *tilläggsbesparingar* i företagens kostnader. För de företag som omfattas av tillämpningsområdet kan detta innebära cirka 320 miljoner euro i återkommande besparingar och en besparing på 60 miljoner euro i initialkostnader, vilket i huvudsak beror på att den regelbundna översynen är mindre frekvent och due diligence-skyldigheterna i det första ledet har minskats.

Tabell: kommissionens bedömning av kostnaderna för det gällande företagsansvarsdirektivet, cirka 320 miljoner euro årligen och 90 miljoner euro i initialkostnader.

Direct incremental procedural compliance costs	Top 300 large EU companies	Subsidiaries of EU companies (40%)	Other companies EU in scope (60%)	Total
Number of companies:	300	2400	3300	6000
Per company costs adjusted to risk-based approach (-25%) and group effect (-50%, for subsidiaries):				
annual (in EUR)	480000	19500	39000	-
one-off (in EUR)	140000	5500	11000	-
Total for all companies under CSDDD as in force:				
annual (in EUR)	145 million	47 million	130 million	≈ 320 million
one-off (in EUR)	43 million	13 million	37 million	≈ 90 million

Tabell: kommissionens bedömning av besparingarna enligt det nya förslaget; engångsbesparing 320 miljoner euro, initialkostnadsbesparing 60 miljoner euro.

Direct incremental procedural compliance costs (in EUR)	under the CSDDD as in force	under the CSDDD if amended	Total costs savings
annual	400 million	80 million	320 million
one-off	115 million	55 million	60 million

Utöver de ekonomiska effekterna anser kommissionen att man genom förslaget uppnår tydligare, mer konsekventa och enklare rättsliga skyldigheter och mer förutsebara rättsliga risker för företag som omfattas av lagstiftningens tillämpningsområde. Tidigareläggningen av antagandet av kommissionens vägledning syftar till att ge företagen tillräckligt med tid att förbereda sig inför genomförandet av företagsansvarsdirektivet. Ändringarna bidrar enligt kommissionen även till att minska behovet av att ge företagen juridisk rådgivning.

5.2.2 Konsekvenser för Finland

Företagsansvarsdirektivet gäller i Finland cirka 70 företag och ett tiotal koncerner (källa: VATT Datahuone).

Företagsansvarsdirektivet har betydande ekonomiska konsekvenser för finska företags verksamhet. Anpassningen till och efterlevnaden av regleringen medför direkta engångskostnader och återkommande kostnader för företagen. Kostnader uppkommer bland annat för upprättande av en verksamhetspolicy, uppdatering av den och planeringsarbete i samband med den, riskbedömning av leverantörer, utbildning samt behovet av att förnya IKT-system. Arbets- och näringsministeriet har tidigare bedömt att företagsansvarsdirektivet för stora företag kan medföra engångskostnader på cirka 390 000–460 000 euro och återkommande årliga kostnader på 220 000–290 000 euro beroende på hur många underleverantörer företaget har.

I princip minskar den föreslagna regleringen de finska företagens börda eftersom de processer som regleringen kräver blir enklare och det inte förutsätts lika heltäckande åtgärder i värdekedjan. Samtidigt förutsätter regleringen emellertid att det finns grundläggande processer för tillbörlig aktsamhet, och när det så krävs övervakning av hela leveranskedjan och en fortlöpande bedömning av effektiviteten i de egna åtgärderna. Enligt en försiktig bedömning kan förslaget dock minska de kostnader regleringen orsakar de finska företagen med cirka en fjärdedel. Viktigare än de kostnader företag utsätts för är att förslaget minskar i synnerhet de indirekta kostnaderna för små och medelstora företag och midcap-företag som ingår i värdekedjor (verksamhetskedjor) till företag som omfattas av tillämpningsområdet. Uppskattningarna av vilka kostnader regleringen orsakar företagen behöver preciseras avsevärt i samband med att direktivet genomförs nationellt.

Vad gäller konsekvenserna av företagsansvarsdirektivet bör man samtidigt beakta att en ständigt föränderlig regleringsmiljö medför osäkerhet i företagen och minskar förtroendet för verksamhetsmiljön. Den föreslagna regleringen innehåller även tolkningsmöjligheter vilket är ägnat att försvaga rättssäkerheten. Trots att förslaget syftar till att förenkla en inkonsekvent lagstiftning och relaterade processer kan det också medföra nya tillämpningsproblem (t.ex. när skyldigheten att identifiera effekter sträcker sig utanför första ledet och när översyner av åtgärder ska göras utanför femårscykeln för översyn).

Man kan anse att de föreslagna ändringarna fjärrar regleringen på lagnivå av skyldigheten till tillbörlig aktsamhet från de internationella frivilliga etablerade principerna om detta (FN:s styrande principer gällande företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfull affärsverksamhet) enligt vilka skyldigheten till tillbörlig aktsamhet i värdekedjan ska iakttas där riskerna är störst. Enligt förslaget minskar en begränsning av verksamhetskedjan vid identifiering av effekter riskbaseringen i samband med skyldigheten till tillbörlig aktsamhet eftersom begränsningen styr företag att fokusera på affärspartner i första ledet i stället för att företaget skulle övervaka hela verksamhetskedjan riskbaserat. De föreslagna ändringarna kan också minska koherensen med annan EU-lagstiftning om tillbörlig aktsamhet (bl.a. förordningar om avskogning, batterier och försäljning av produkter framställda genom tvångsarbete). Samtidigt förpliktar den föreslagna regleringen fortsättningsvis till att utvidga aktsamhetsprocessen utanför det första ledet om vissa förutsättningar uppfylls. Att begränsa informationsbegärandena i leveranskedjan kan också försvåra möjligheterna för de företag som ingår i tillämpningsområdet att uppfylla skyldigheterna enligt direktivet.

Man kan anse att det av regleringsförslaget följer att de åtgärder som vidtagits av företag som förberett sig inför införandet av regleringen delvis är överdimensionerade sett till de nya kraven eftersom regleringen inte kommer att förutsätta så heltäckande åtgärder som företagen har förberett sig för. Företagen kan ändå i fortsättning dra nytta av de processer de tagit fram och eftersträva att urskilja sig från sina konkurrenter på frivillig grund. Spänningen mellan de frivilliga standarderna och lagstiftningen kan dock öka den osäkerhet och oklarhet i regelverket

som företagen upplever eftersom de dels blir tvungna att använda sig av insatser för att påvisa att de verkar i enlighet med bestämmelserna, dels för att investerare och konsumenter kan förutsätta en mer långtgående risk- och konsekvensbaserad efterlevnad av aktsamhetsskyldigheten. I praktiken underlättar förslaget ställningen för de företag som har vaknat senare till ansvarsfull verksamhet. Samtidigt urvattnar det delvis situationen för dem som förhållit sig proaktivt till ansvarstagande och som redan har dragit upp riktlinjer för sin verksamhet i enlighet med det frivilliga internationella regelverket och gällande direktiv. Det är möjligt att möjligheten till konkurrensfördel för de finska företag som redan verkar ansvarsfullt minskar till följd av förslaget. En begränsning av skyldigheten att identifiera effekter kan försämra ställningen också för ansvarsfullt agerande företag i början av verksamhetskedjan.

Företagsansvarsdirektivet är till karaktären reglering av ett slag där det har varit svårt att ange direkta indikatorer för att bedöma hur direktivet förbättrat de mänskliga rättigheterna och miljöskyddet. Dessa har saknats bland annat i konsekvensbedömningen av det ursprungliga direktivförslaget och på motsvarande sätt finns det inte heller i fråga om den föreslagna regleringen tillgängliga bedömningar av hur mycket den skyddsnivå som ska uppnås förändras med förslaget. Man kan emellertid anse det någorlunda säkert att de föreslagna ändringarna försämrar genomförandet av de ursprungliga målen i företagsansvarsdirektivet och därmed regleringens effekt eftersom det är mest vanligt att riskerna inträffar längre ner i verksamhetskedjan än i första ledet. Utifrån beredningsmaterialet till direktivförslaget är det osäkert om förslaget leder till mer eller mindre nytta i förhållande till företagens insatser.

De förslag som gäller berörda parter möjligheter att påverka hör framför allt samman med minskad reglering, och ändringarna förenklar och rationaliserar processen för företagens del. I vissa situationer kan det att vissa organisationer utelämnas ur definitionen av berörda parter även försvåra företagens informationsinsamling och genomförandet av direktivets mål. Man kan anse att förslaget i praktiken minskar skyldigheterna att höra berörda parter, men samtidigt ökar betydelsen av de uppgifter som fås av dem och därigenom även betydelsen av den regleringsenliga anmälningsmekanismen vid bedömning av när åtgärder ska inriktas utanför första ledet.

Slopandet av förutsättningen för att avbryta en affärsrelation kan försämra regleringens effekt i vissa situationer, men det upphäver dock inte skyldigheten att agera med tillbörlig aktsamhet även i dessa situationer. Företagen är fortsatt skyldiga att avbryta affärsrelationer i händelse av allvarliga effekter, om man med andra föreskrivna medel inte har kunnat eliminera de negativa effekterna.

I fråga om skyldigheten att bekämpa klimatförändringarna blir regleringen enklare när direktivet inte längre förpliktar företag att genomföra klimatplanen, utan endast upprätta en. Förslaget innebär ett förenhetligande av regleringen med hållbarhetsrapporteringsdirektivet. Många finska företag har redan upprättat en klimatplan som de genomför, varför effekterna av en förenklad lagstiftning kan bli mindre i Finland.

I Finland motsvarar regleringen av det skadeståndsrättsliga ansvaret i huvuddrag det gällande direktivet, varför ändringarna inte har väsentliga konsekvenser för fall av skadeståndstalan som behandlas i Finland med stöd av direktivet. Jämfört med det gällande direktivet kan den föreslagna regleringen minska medlen för dem som utsatts för effekterna (offren) att få sin sak prövad i domstol. Den eliminerar emellertid inte denna rätt utan ändrar det sätt den genomförs på så att det motsvarar det som föreskrivs i nationell lagstiftning.

Förslaget kan även bedömas förenkla övervakningen av regleringen, när skyldigheten inte längre täcker verksamhetskedjan i lika stor omfattning. Samtidigt innehåller regleringen i dess

föreslagna form tolkningsmöjligheter bland annat om huruvida ett företag skulle ha varit skyldigt att identifiera effekter i verksamhetskedjan utanför första ledet och när det ska göras översyner av åtgärderna utanför femårscykeln, vilket kan leda till utmaningar i tillsynsmyndigheternas verksamhetsmiljö.

5.3 Förslagen avseende koldioxidjusteringsmekanismen

5.3.1 Kommissionens konsekvensbedömning

Kommissionen bedömer i en handling (SWD(2025) 58 final) bifogad förslaget att cirka 182 000 importörer (90 procent av importörerna), av vilka största delen är små och medelstora företag, i och med *ändringen av tröskelvärde för CBAM-import* på EU-nivå undantas från skyldigheterna enligt koldioxidjusteringsmekanismen. Efter ändringen skulle utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för koldioxidjusteringsmekanismen fortfarande täckas till över 99 procent, eftersom en klar merpart av den import till EU som är underställd koldioxidjusteringsmekanismen enligt kommissionen handhas av ett fåtal importörer som importerar stora mängder CBAM-produkter.

I den bifogade handlingen bedöms dessutom att ett nytt tröskelvärde för CBAM-importen skulle minska de administrativa kostnaderna i anslutning till koldioxidjusteringsmekanismen med cirka 1 210 miljoner euro per år inom EU. CBAM-importörernas andel av denna kostnadsminskning skulle vara 1123 miljoner euro och myndigheternas 87 miljoner euro. Med den nya tröskeln skulle inkomsterna av CBAM-utsläppsavgifter minska med cirka 21 miljoner euro. Detta motsvarar cirka 1 procent av de uppskattade årliga CBAM-inkomsterna i EU-området (2,1 miljarder euro).

Dessutom kan förslaget även ha *andra effekter som minskar den administrativa bördan*. Kommissionens förslag att utsläppen från produktionsinsatser för CBAM-produkter producerade i EU inte längre behöver uppges för utsläppsberäkningen minskar rapporteringsskyldigheterna för CBAM-skyldiga importörer och anläggningar i tredjeländer. Till följd av ändringen minskar importörernas skyldigheter att samla in data om produktionsinsatserna.

5.3.2 Konsekvenser för Finland

Tullen bedömer att ett nytt *tröskelvärde för CBAM-import* eliminerar CBAM-skyldigheterna för 92 procent av de nuvarande CBAM-skyldiga, dock så att 99 procent av utsläppsinnehållet i CBAM-importen hålls kvar inom ramen för mekanismen.

Enligt en analys av VATT Datahuone för arbets- och näringsministeriet är importen av produkter som omfattas av koldioxidjusteringsmekanismen i Finland koncentrerad till en högst liten grupp företag. Under granskningsperioden 12/2023–11/2024 importerade 3 069 företag CBAM-produkter till Finland och produkterna hos hälften av dessa hade ett utsläppsinnehåll på högst 0,2 ton. Under granskningsperioden svarade de 16 största importörerna för sammanlagt 86 procent av utsläppen från CBAM-importen under tidsperioden i fråga. Dessa importörers andel av importens värde var emellertid endast två tredjedelar, det vill säga mätt i utsläpp är de största importörernas import i genomsnitt mer utsläppsintensiv. De 16 största importörernas import hade ett utsläppsinnehåll på sammanlagt 1,7 miljoner utsläppston koldioxidekvivalenter och värdet på de importerade varorna var 603 miljoner euro.

Ändringen av tröskelvärde för CBAM-importen undantar de importörer som importerar små årliga mängder från skyldigheterna inom ramen för koldioxidjusteringsmekanismen. Den

administrativa börda som koldioxidjusteringsmekanismen orsakar dessa aktörer försvinner således. Den administrativa bördan för de importörer som fortsatt ingår i mekanismen minskar inte med ändringen av tröskelvärdet, utan den kan till vissa delar öka. I och med det nya mängdbaserade tröskelvärdet på 50 ton slopas det nuvarande tröskelvärdet på 150 euro för CBAM-import. Efter att tröskelvärdet har ändrats blir de importörer som omfattas av mekanismen skyldiga att rapportera även all CBAM-import under värdet 150 euro, om importen överskrider tröskelvärdet på 50 ton baserat på importmängden. Efter det nya tröskelvärdet ska importörer som endast sporadiskt importerar CBAM-produkter följa huruvida deras CBAM-import överskrider det nya årliga tröskelvärdet. Det innebär att den administrativa bördan av mekanismen inte försvinner helt även om importen inte når upp till tröskeln.

Kommissionens förslag innehåller inga ändringsförslag vad gäller *ställande av garanti*. Garantibeloppet fås genom att räkna ihop det antal CBAM-certifikat som ska återlämnas enligt den varuimport den godkända CBAM-deklaranten har deklarerat. Den tillståndssökande ska i sin ansökan uppge det uppskattade penningmässiga värdet och mängden per varuslag av de varor som importerats till unionens tullområde det kalenderår under vilket ansökan lämnas, och det därpå följande kalenderåret. För nya företag kan kravet på garanti innebära finansieringskostnader och därigenom försvåra tillträdet på marknaden för nya aktörer. Skyldigheten att köpa koldioxidjusteringsmekanismens certifikat träder successivt i kraft mellan 2026 och 2034, varvid även garantibeloppet ökar gradvis under övergångstiden. När skyldigheterna enligt koldioxidjusteringsmekanismen stegvis träder i kraft, kommer garantibeloppet att under de första åren då skyldigheten att köpa CBAM-certifikat är i kraft att vara mindre, varefter det gradvis stiger fram till 2034 då skyldigheten att köpa CBAM-certifikat gäller fullt ut. Den behöriga myndigheten ska frisläppa garantin omedelbart efter den 31 maj det andra året då den godkända CBAM-deklaranten har överlämnat CBAM-certifikat. Den ekonomiska effekten av kravet på garanti för importörerna beror på CBAM-importens utsläppsinnehåll. Uppskattningen av garantibeloppet är förknippad med många variabler som preciseras när koldioxidjusteringsmekanismen genomförs. Enligt en preliminär uppskattning är den garanti som krävs för import av cirka 800 ton stålskivor 2026 cirka 3 000 euro (beräknat med ETS-priset i mars 2025). År 2030 blir det krävda garantibeloppet cirka 58 000 euro för mängden importerade stålskivor enligt exemplet ovan (beräknat med ETS-priset i mars 2025) och 2034 120 000 euro. Garantikravets betydelse för affärsverksamheten och konkurrensmöjligheterna beror också på företagets betalningsförmåga och det kommersiella värde som förknippas med importen av CBAM-produkterna.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Hållbarhetsrapporteringsdirektivets förhållande till grundlagen samt de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna har bedömts mer ingående bland annat i regeringens proposition till riksdagen om genomförandet av direktivet (RP 20/2023 rd) och motsvarande förhållande för företagsansvarsdirektivet i statsrådets skrivelse till riksdagen (U 35/2022 rd). Förslaget till direktiv medför inga väsentliga ändringar i de tidigare nämnda bedömningarna.

Koldioxidjusteringsmekanismens förhållande till grundlagen samt till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna har bedömts i statsrådets skrivelse till riksdagen om koldioxidjusteringsmekanismen (U 57/2021 rd). Förslaget till förordning medför inga väsentliga ändringar i de tidigare bedömningarna.

7 Ålands behörighet

Bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland finns i 18 och 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991), nedan självstyrelselagen. Enligt 27 § 1 mom. 8 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar.

8 Behandlingen av förslagen i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Sett till det begränsade innehållet i kommissionens förslag förväntas ärendet framskrida snabbt. För en snabb behandling i fråga om till exempel hållbarhetsrapporteringen talar även det att ändringen av direktivet påverkar förberedelserna inför hållbarhetsrapporteringen innevarande räkenskapsår 2025. Också icke-börsnoterade storföretag är med stöd av gällande CSRD skyldiga att rapportera (se tabellen i avsnitt 3.1). Också det att import av produkter inom ramen för koldioxidjusteringsmekanismen blir tillståndspliktig den 1 januari 2026 talar för en snabb behandling. Det tröskelvärde kommissionen föreslår påverkar avsevärt vilka som behöver godkännande för CBAM-import.

Rådet har i brådskande ordning inlett behandlingen av innehållet i förslagen i en underarbetsgrupp benämnd Antici som inrättats under Coreper II.

För den huvudsakliga behandlingen av direktivet COM(2025) 81 final i Europaparlamentet svarar JURI. Åsikter lämnas av utskotten AFET, INTA, ECON, EMPL och ENVI.

För den huvudsakliga behandlingen av förordningen COM(2025) 87 final i Europaparlamentet svarar ENVI. Åsikter lämnas av utskotten ECON och ITRE.

9 Nationell behandling av förslagen

Arbets- och näringsministeriet ordnade ett samråd om förslagen till direktiv och förordningar för intressentgrupperna och myndigheterna den 14 mars 2025. Förslaget om koldioxidjusteringsmekanismen har behandlats även i en arbetsgrupp tillsatt för att bereda det nationella genomförandet av mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen den 19 mars 2025.

Utkastet till U-skrivelse behandlades vid ett gemensamt möte mellan sektionen för konkurrenskraft (EU8), sektionen för finansiella tjänster (EU10) och sektionen för miljö (EU23) den 26 mars 2025 och i ett skriftligt förfarande mellan dessa sektioner den 27–28 mars 2025.

Ett utkast till U-skrivelse behandlades i EU-ministerutskottet den 16 april 2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

10.1 Allmänt

Statsrådet understöder målen med EU-regleringen om företagsansvar, hållbarhetsrapportering och koldioxidjusteringsmekanismen. Statsrådet understöder de ändringar i hållbarhetsrapporteringsdirektivet, företagsansvarsdirektivet och förordningen om koldioxidjusteringsmekanismen som ingår i Omnibus I-förslaget.

Statsrådet understödjer kommissionens mål att förenkla regleringen och minska den administrativa bördan. Statsrådets mål är en bättre och mindre omfattande EU-reglering. Statsrådet understryker att principerna för bättre lagstiftning bör beaktas vid beredningen av

kommissionens förslag och anser att det är beklagligt att förslaget bland annat saknar konsekvensbedömning.

Statsrådet anser att ändringsförslagen avsevärt minskar företagens administrativa börda. I synnerhet ändringarna av hållbarhetsrapporteringsdirektivet och tillämpningsavgränsningen är av stor betydelse för minskningen av regleringsbördan. Statsrådet anser också att strävandena att begränsa i synnerhet de små och medelstora företagens administrativa börda som en del av företagens värdekedjor är viktiga. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att den administrativa bördan för de företag som omfattas av lagstiftningens tillämpningsområde inte ökar avsevärt och att de kan uppfylla sina skyldigheter på ett ändamålsenligt sätt.

Enligt statsrådet är det viktigt att förhandlingsprocessen går vidare så att ändringsförslagen också framöver säkerställer regleringens förutsebarhet, rättssäkerheten och jämlika konkurrensförutsättningar för företagen, förhindrar att regleringen splittras och säkerställer koherensen mellan olika hållbarhetsregleringsinstrument samt styrningen av övergången till hållbar affärsverksamhet.

10.2 Förslagen avseende hållbarhetsrapportering

Statsrådet understödjer i princip

i) kommissionens förslag om en begränsning av tillämpningsområdet för hållbarhetsrapporteringsdirektivet så att rapporteringsskyldigheten omfattar en mindre grupp företag än för närvarande, men att man när beslut om begränsningens omfattning tas bör beakta vilka informationsbehov aktörerna på finansmarknaden har för att kunna styra kapitalflödena till objekt i unionen som är förenliga med hållbar utveckling,

ii) kommissionens förslag att förenkla och förtydliga standarderna för hållbarhetsrapportering så att det väsentliga innehållet för identifieringen av effekter för hållbarheten finns kvar, liksom också att man slopar upprättandet av sektorsspecifika standarder. Statsrådet understryker vikten av kommissionens riktlinjer för en enhetlig tillämpning av regleringen och för att uppmuntra företag som inte omfattas av tillämpningsområdet att rapportera frivilligt.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att ändringsförslaget om hållbarhetsrapporteringen inte heltäckande beaktar finanssektorn och inte heller de föreslagna ändringarnas samband med skyldigheterna enligt lagstiftningen om finansmarknaden och därmed finanssektorns informationsbehov heltäckande. De föreslagna ändringarna bör inte försvåra finanssektorns möjlighet att smidigt uppfylla de bindande skyldigheter som följer av EU-lagstiftningen i någon betydande mån.

Statsrådet förhåller sig positivt till förslaget att företag rapporterar om verksamhet som delvis är förenlig med taxonomin. Statsrådet anser dock att det är viktigt att taxonomins två viktigaste grundläggande principer, det vill säga att väsentligt bidra till och inte orsaka betydande skada för miljömålen, fortsättningsvis är den viktigaste mekanismen när överensstämmelsen med taxonomin påvisas.

10.3 Förslagen avseende företagsansvarsdirektivet

Statsrådet förhåller sig positivt till en förenkling av företagsansvarsdirektivet för att minska den administrativa bördan, dock med beaktande av direktivets primära mål.

Statsrådet anser det vara viktigt att den nya reglering som det förhandlas om tillsammans med redan antagna bestämmelser om skyldigheten till tillbörlig aktsamhet bildar en så konsekvent helhet som möjligt.

Statsrådets syn på en hållbarhets- och ansvarsreglering på EU-nivå är positiv eftersom en enhetlig ansvarsreglering på unionsnivå främjar en jämlik konkurrens mellan företagen och ställningen för företag i ett litet land som Finland. För att också i framtiden säkerställa en rättssäker omvärld och likvärdiga konkurrensförhållanden för företag verksamma på den inre marknaden understödjer statsrådet en utvidgning av harmoniseringsnivån i företagsansvarsdirektivet. Statsrådet anser att det är viktigt att företagen målmedvetet genomför åtgärder för bekämpandet av klimatförändringarna, och framhäver deras betydelse för konkurrenskraften.

Statsrådet anser att målen med regleringen av företagsansvaret kan uppnås mest effektivt genom skyldigheter som är tydliga för företagen och realistiska att genomföra. Företagen ska ha faktiska möjligheter att uppfylla skyldigheterna också vad gäller funktionerna hos sådana företag i värdekedjan som företaget inte kan kontrollera. Statsrådet anser att de föreslagna ändringarna som förenklar reglering huvudsakligen stöder dessa mål. De ändringar som avser identifieringen av effekter bidrar till att forma företagsansvarsdirektivet i en för företagen mer realistisk och genomförbar riktning, varför statsrådet kan understödja förslagen. Samtidigt fäster statsrådet uppmärksamhet vid att avgränsningen av bedömningen av negativa effekter principiellt till direkta affärspartner avsevärt begränsar företagens skyldighet till tillbörlig aktsamhet i synnerhet i tredje länder. Statsrådet uppmärksammar också att kommissionens förslag har beretts i snabb ordning och bedömer att man med en mer långsiktig beredning hade fått ett mer ändamålsenligt resultat med tanke på hur regleringen om företagsansvar fungerar. Vid förhandlingarna behöver man alltså minska bestämmelsernas tolkningsmöjligheter om när skyldigheten att identifiera effekter sträcker sig utöver det första ledet i verksamhetskedjan med beaktande av riskbundenheten. Det är viktigt att undvika ändringar som indirekt leder till tyngre och mer komplicerade regler för de företag som omfattas av direktivet samt för deras affärspartner, i synnerhet små och medelstora företag.

Enligt statsrådet minskar en förlängning av översynsfrekvensen från ett till fem år företagens börda när det inte har skett förändringar. Ändringen eliminerar dock inte skyldigheten att alltid göra en ny översyn efter en betydande förändring och alltid om det finns anledning att tro att de tillämpade medlen inte är tillräckliga eller att det uppstår nya risker. Statsrådet bedömer att dessa situationer är de mest väsentliga med tanke på regleringens effekter. Statsrådet anser att ändringen är ändamålsenlig med beaktande av regleringens mål att minska den administrativa bördan. Vid förhandlingarna behöver man dock förtydliga tolkningen av när det ska göras översyner av åtgärderna utanför femårscykeln.

Statsrådet anser det vara viktigt att företagsansvarsdirektivet fortsatt bygger på OECD:s aktsamhetsprocess i sex steg för multinationella företag. Enligt statsrådet är det viktigt att detta element kvarstår i regleringen även framöver eftersom man på detta sätt kan basera regleringen på internationellt tillämpade principer för ansvarsfull affärsverksamhet som företagen allmänt känner till. Statsrådet anser ändå att det är nödvändigt att man när regleringen härleds från frivilliga riktlinjer ser till att regleringen uppfyller de krav som ställs på lagstiftning och att den kan genomföras av företagen. Förslaget stöder på en allmän nivå dessa mål.

Statsrådet understödjer upprättandet av enhetliga riktlinjer för påförandet av påföljder. Statsrådet anser att den gällande bestämmelsen om maximipåföljdens minsta belopp i praktiken inte styr tillämpningen av sanktioner i vanliga övervakningssituationer där påföljdsavgiftens

maximibelopp ändå inte skulle tillämpas. Den gällande bestämmelsen kan enligt statsrådet leda till mycket olika tillämpning i olika medlemsstater.

Statsrådet anser att Finland när det gäller bestämmelserna om civilrättsligt ansvar har uppnått sina viktigaste förhandlingsmål i fråga om företagsansvarsdirektivet och har enligt en samlad bedömning godkänt direktivet. Statsrådet anser att företagens civilrättsliga ansvar bör granskas inom ramen för de samlade förhandlingarna och att den föreslagna regleringen ska garantera parter i skadeståndsärenden tillräckliga rättsmedel.

Statsrådet understryker betydelsen av kommissionens vägledning för en enhetlig tillämpning av regleringen och understödjer att upprättandet av dem tidigareläggs.

10.4 Förslagen avseende koldioxidjusteringsmekanismen

Om koldioxidjusteringsmekanismen allmänt

Statsrådet anser att förslaget om att förenkla koldioxidjusteringsmekanismen behövs och understödjer allmänt letandet efter genomförandeåtgärder som minskar den administrativa bördan. Statsrådet anser att ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av koldioxidjusteringsmekanismen är avgörande för hur mekanismen kommer att uppfylla de krav som ställs på den.

Statsrådet anser att tidsplanen med stegvist införande enligt den gällande CBAM-förordningen är motiverad eftersom förutsebarhet tryggar stabiliteten i investerings- och regleringsmiljön, något som behövs för att utsläppssnåla investeringar ska kunna göras. Statsrådet anser att det är motiverat att kommissionen med förslaget om att förenkla och effektivisera koldioxidjusteringsmekanismen öppnar upp förordningen endast till begränsade delar. Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att större ändringar i mekanismen behöver en omsorgsfull konsekvensbedömning som stöd. Statsrådet anser att i synnerhet eventuella utvidgningar till mer komplicerade produkter eller nya produktionsinsatser förutsätter heltäckande bedömningar eftersom konsekvenserna i produktionens värdekedja kan vara av många slag. Statsrådet tar hänsyn till att det är viktigt med förhandsinflytande inför en förestående mer omfattande reform av koldioxidjusteringsmekanismen.

Förslaget om förenkling och effektivisering

Statsrådet anser att det är motiverat att ändra koldioxidjusteringsmekanismens tröskelvärde så att mekanismen framöver omfattar importörer med en import vars utsläppsinnehåll är av betydelse för uppnåendet av målet för koldioxidjusteringsmekanismen och ett effektivt genomförande av den. Statsrådet anser att det är bra att den föreslagna ändringen av CBAM-importens tröskelvärde avsevärt minskar den administrativa bördan för små och medelstora importörer utan att i någon större grad minska de utsläpp mekanismen täcker eller de inkomster den ger. Statsrådet anser att det är bra att kommissionen kan se över tröskelvärdet regelbundet för att förhindra att mekanismen kringgås och för att säkerställa att de utsläpp den täcker förblir omfattande. Statsrådet understryker att det i synnerhet i övervakningen av hur tröskelvärdet uppfylls är viktigt att fästa uppmärksamhet vid en tydlig och effektiv uppgiftsfördelning mellan kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter. Statsrådet kan granska också andra ändringar i grunderna för hur tröskelvärdet bestäms under förutsättning att de effektiviserar förvaltningen av koldioxidjusteringsmekanismen på så sätt att utsläppstäckningen bibehålls.

Statsrådet anser att konsultationsförfarandet för beviljande av status som godkänd CBAM-deklarant ska vara frivilligt. Statsrådet anser att skyldigheten för nya företag att ställa garanti

inte är flexibelt och att den behöriga myndigheten bör ha en mer omfattande möjlighet att överväga av vilka sökande den kräver en garanti.

Statsrådet understödjer möjligheten att använda kalkylerade standardvärden för priset på kol som betalas utanför EU. Statsrådet anser att ändringsförslagen om beräkning och verifiering av utsläppsvärdena och försäljning och återköp av CBAM-certifikat är bra.

Statsrådet kan godkänna en ändring i tillämpningsområdet som förtydligar genomförandet av en begränsad mekanism enligt kommissionens förslag.

Statsrådet understryker kommissionens centrala roll för att säkerställa ett enhetligt genomförande av mekanismen inom EU. Statsrådet anser att det är viktigt att kommissionen vid planeringen av de förestående genomförandeakterna och delegerade akterna till förordningen om koldioxidjusteringsmekanismen och genomförandet av den samarbetar nära med medlemsstaterna.